

TTENS-KURIREN nr 2 torsdagen 3 januari 1963

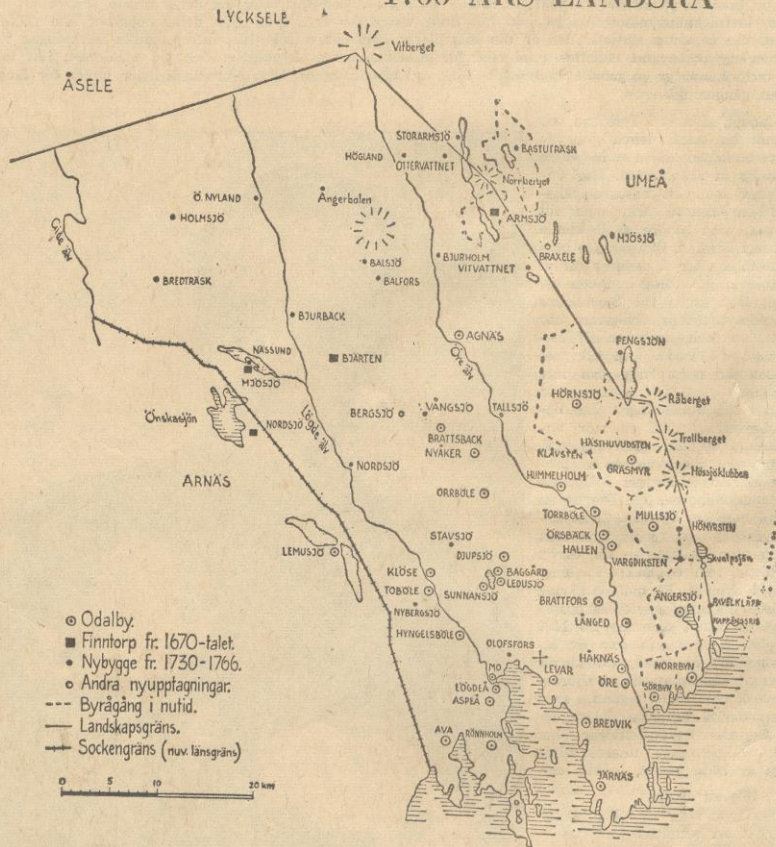
NORDMALING och BJURHOLM
Hembygdsboken färdig efter 12 års arbete

SOM ETT IMPONERANDE bokverk om 774 sidor presenterar sig den nu färdiga Hembygdsboken för Nordmaling och Bjurholms socknar. Ett vackert band i blått klot med de båda kommunernas vapensköldar i guldtryck på framsidan, och framför allt ett kunnskapsdiger och intresseväckande innehåll. Det är tolv år sedan kommunalfullmäktige i de båda kommunerna tillsatte en gemensam kommitté med uppgift att samla material för utgivande av en hembygdsbok. Även om tidrymden kan förefalla lång måste man med det färdiga verket framför sig mer förväns över den väldiga arbetsprestation i form av forskning, arkivstudier, annan materialsamling, bearbetning och utformning, som de engagerade krafterna utfört som frivilligt åtagande och på fritid. Utan ett intensivt intresse för hembygden, målmedveten vilja och outtröttligt flit skulle uppgiften inte ha kunnat förtjänstfullt genomföras.

Kommittén för hembygdsboken har bestått av bjurholmsborna, dåvarande kommunalkamrer Tyko Lundkvist (numera i Säbrå invid Härnösand), folkskollärare Elfred Olofsson och kyrkoherde Anton Ghenap samt nordmalingsborna redaktör Herbert Bylund, hemmansägare Rudolf Nilsson, föreståndare Gunnar Rönnberg, kamrer Karl Hörnström, nämndeman Edvin Karlstedt och hemmansägare Axel Norberg samt de numera bortgångna kyrkoherde Adolf Råde och hemmansägare Adolf Bergström.

Men äras den som äras bör och det bör ordentligt understrykas att det är Tyko Lundkvist som varit den som tagit på sig huvudparten av forsknings- och skrivaremdöan. Han har under denna långa tid satt till semestrar och ledigheter på arkivforskning bland annat i Lund, på riksarkivets och lantmäteristyrelsens arkiv i Stockholm och på landsarki-

1766 ÅRS LANDSRÅ

Karta över 1766 års gränsdragning mellan Västerbotten och Angermanland med nuvarande länsgräns upptagande ävnde i Hembygdsboken beskrivna byarna.

TYKO LUNDKVIST, född i Mjösjöby och nu kommunalkamrer i Säbrå, har svarat för huvudparten av arkivforskning och skrivarmöda bakom den nu färdiga hembygdsboken för Nordmaling och Bjurholm, som här anmäls.

vet i Härnösand — en prestation som (när man nu ser det samlade resultatet redovisat) verkligen måste sägas förtjäna det varmaste erkännande. Inte minst måste den detaljerade historieskrivningen för kommunernas samtliga byar, från upptagandet av det första nybygget fram till vår tid, med namn- och ärtalsuppgifter för ägare och brukare av olika hemman samt glimtar av märkliga person- och familjeden ha krävt otaliga arbetstimmar att sammanställa.

Tillsammans med Tyko Lundkvist har Eilred Olofsson och Herbert Bylund utgjort redaktionskommitté. Det var Olofsson som på sin tid väckte tanken på en hembygdsbok, fastän man då vid upprinnelsen bara tänkte sig ett mindre omfattande verk. Men uppgiften svällde under arbetets gång, stoffet visade sig mer intressant än man antog och i själva verket har man på sluttampen både fått styrka ned en del avsnitt och låta en del artiklar helt utgå för att kunna hålla boken inom den

Olofsson har främst svarat för en del bygdskulturella avsnitt från Bjurholm, bl.a. rörande fornminnen, folktradition, hembygdsvård, byggnadsinventering och folkhumor. Herbert Bylund slutligen har utom några textbidrag svarat huvudsakligen för anskaffning och redigering av ett intressant och belysande bildmaterial.

Avsnitten om fornminnen, om medeltidskyrkan och gamla prästgården i Nordmaling är av Adolf Rådes hand och Anton Ghenarp har skrivit om Bjurholms kyrka och församling. Axel Eson Leijonhufvud ger en återblick på Mo och Domsjö lokala anläggningar och Herbert Bylund och H. Skoldkvist skriver om Rundviks kyrka. Vidare ingår bidrag i bunden form av Tore Nilsson och Hanna Sjöberg. För uttrycksfulla tecknade kapitelvinjetter svarar Olof Nyberg och Förlags AB Botnia står för utgivningen.

HEMBYGDSBOKENS HUVUDPARTIER utgörs dock av bygdeshistoria från äldsta tider fram till våra dagar. Efter en kort inledande orientering om bygdens geologiska danning, kustbygdens uppstigande ur havet och fornminnenas och sägernas vittnesbörd om stenålder och andra tidiga kulturer, följer en skildring av bygdens kristande och dess första kristna tid. Det var under 1200-talet som de första kristna sockenkyrkorna började byggas i Angermanland, och en av de tidigare byggdes i Nordmalings modersocken Grundsunda, som förmodas ha varit organiserad redan på hednisk tid. Nordmalings socken är däremot bevisligen organiserad under kristen tid. Från Grundsunda avskildes Arnäs till egen socken i slutet av 1300-talet och utbrytningen av Nordmaling skedde omkring 1480.

Namnet Nordmaling har sin särskilda historia. När man från Grundsunda färdades norrut höjde sig landet till en brant och svar, kallad Malingen, täckt av en "fordom märkelig stor skog", där det i äldre tider om man får tro den gamle hävdetecknaren Abraham Hülphers skall ha funnits en myckenhet av mårdar eller malar. De som bodde i Ava, Asp och Lögd och ännu längre norrut kom därför att hänföras till en bygd för sig norr om Malingen, eller nordan Malingen, som det hette enligt gammalt svenskt språkbruk. Några "malar" i betydelsen mård ingår dock inte i namnet Nordmaling. Det nordsvenska ordet mal betyder grus och det är alltså grusåsen Malingen, som ingår i socken namnen Nordmaling. Redan 1494 finns på en bevarad urkund i Härnäs för första gången det nuvarande sockennamnet, skrivet Nordmalungen.

Hembygdsboken redovisar en osäker uppgift från 1820-talet, att den första kyrkan i Nordmaling skulle ha byggts redan 1333 samtidigt med Ås, Själavads och Grundsundas kyrkor. Men den är säkerligen felaktig för Nordmalings del medan de övriga kyrkorna torde vara ännu äldre. Den första skriftliga urkund, som omtalar en kyrka i Nordmaling, är ett

Laurentius Matte i Nordmaling, daterat 21 mars 1480 vari han tackar sin ämbetsbroder Petrus i Forsa i Hälsingland för en bogåva till kyrkan. Det är emellertid kännedom om kristendomens utbredning inte orimligt att anta att Nordmalings kyrka är från 1300-talet.

TRE MEDELTIDA LAGMANSBREV på pergament ger värdefulla hållpunkter för kännedom om medeltida bygde- och byförhållanden i Nordmaling. Det är först och främst det märkliga Järnåsbrevet från 1413, ett mycket vackert och sirligt präntat lagmansbrev på berett skinn, till helt nyligen förvarat i byskistan hos byäldermannen men numera brandsäkert deponerat. Vidare det numera på länsmuseum förvarade Häknasbrevet av 1494 samt Lögdabrevet av år 1500. Dessa dokument ger direkta och värdefulla upplysningar om dåtida bygränser samt orts- och personförhållanden.

Från dessa tidigt och säkert daterade utgångspunkter tar Tyko Lundkvist upp och fullföljer med berömvärd fyllighet i uppgiftsmaterialet och åskådliggör i framställningen sin skildring av nordmalingsbygdens tidiga bebyggelsehistoria. Med fog noterar han, att knappast i någon landsända bonden torde ha varit så fri gentemot herrar och adelsmän och konungens fogdar som i Norrland. I de första byarna organiserade de fria odalbonderna själva sin byalag enligt hälsingelagens byalagsbalk. När nya byar kom till, så fick den förste nybyggaren bege sig långt utanför de redan befintliga byarnas allmänningsskogar. På den gårdstomt han där utsett åt sig fick han nu underlägga sig skog och mark en stöttingmil åt alla håll. Därmed hette det i hälsingelagen: "Så lång skall en stöttingmil vara: man må fara hemifrån före sol vid solståndstid mot jul och hugga ett lass stör och komma åter vid middagstid. Det är laga intaga".

Med kapitlet "Socknen under vasatiden" blir dokumentationen allt fyligare. Gustav Vasas regeringstid inledde i många avseenden ett nytt skede även för de fria bönderna i Norrland. Hans skattelängder, hans livliga uppsikt över näringarna, hans flitiga brevskrivning till allmänheten, hans krav på strikta godärs-kenskaper, hans indragande till kromark, hans ingrepp i tidigare sockensjälstyrelse, knyter ihop landet till en riksenhet och ger samtidigt forskaren rikt stoff som kommer skildringen tillgodo. Man får veta åtskilligt av intresse om köpenskap och fiske, om finländska kolonisation och lapparna, om trolldom och "löjveri" i nordmalingsbygderna under 1500-talet.

Hur dragningen av landskapsgränsen mellan Angermanland och Västerbotten skiftat genom tiderna får man också veta en hel del om. Byarna Härnäs, Gränsby och Mullsjö har ursprungligen hört till Umeå socken, men närheten till Nordmalings kyrka torde ha varit anledningen till att de dock i kyrkligt hänseende lades under Nordmaling omkring 1480. I tingshänseende och

jurisdiktionen förblev dock byarna under Umeå, och gränsen förblev ganska oklar långt fram i tiden även om Karl XI antecknade Innanför pärmarna i sin almanacka under sin norrländska resa 1694: "Skillnaden mellan Angermanland och Västerbotten är Angersjö Bro", en klar gränsdragning mellan de båda länen.

SKILDNINGEN GÅR VIDARE med ett fylligt avsnitt under rubriken "Värdens och den återuppståndna kolonisationens århundrade" (1600-talet) samt "Nybyggarnas och folkökningens århundrade" (1700-talet). Det kan nämnas att den sk kustlandsvägen kom till först under 1600-talet. Ett "landningsprotokoll" från 1635 berättar måländare:

Blef af h. höghet Ståthållaren befallt att allmogem i Nordmaling, Grundsunda och Arnäs socknar skole för billigh betaltning av Landet bygga färdig den slemma väg, som är mellan Umeå och Nordmaling och detta landet tillkommer nu med det första småt par av. Och var detta icke efterkommes skoll länsmän böta 40 mark, var 12-man 6 mark och var gemen bonda 3 mark".

Det var hårda bud för den tidens bönder, som också klagade över skattningstvängets pålagor.

Under de ryska krigshärjningarna i Finland på 1700-talet kom en stor flyktingström över Kvarken och satte talrika spår i bygdens bosättning. Det blev onda tider särskilt när under Karl XII:s senare regeringår ryssarna utsträckt sina härjartiga längs hela den svenska östkusten, brännande och skövande gårdar och byar. Myndigheterna strävade att få de många ödehemmanena åter bebyggda, och för att binda ungdomen vid hembygderna utfärdade landshövdingen 1722 en lokal legostadsord förbud för dräng och piga att bege sig "utur Wester Norrland till annan ort". Den tidens arbetsmarknadspolitik var alltså annorlunda än dagens.

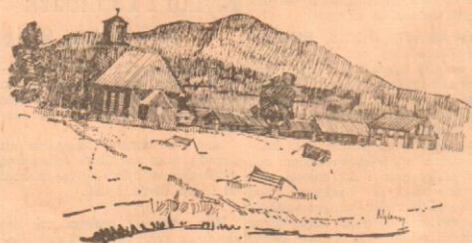
Bjurholm blev genom utbrytning från Nordmaling egen kommun genom kungabrev den 26 april 1815. Vid 1800-talets ingång hade Bjurholm 28 byar och 13 unga nybyggen och Nordmaling 40 byar och 4 nybyggen. Den kommunala organisationens framväxt i de båda kommunerna får sin särskilda skildring och därefter följer ett över 200 sidor långt avsnitt med detaljerad skildring av de olika byarnas historia. Ett dramatiskt avsnitt handlar om hur bygden berördes av de svensk-ryska striderna vid Hörnefors och Umeå 1809. Även de här-

da nödåren under 1800-talet får sitt eftermäle liksom väckelserörelsernas genombrott och betydelse.

DESSA STRÖDDA PLOCK och kommentarer kan måhända knapphändigheten till trots ge en antydning om det rika och mångskiftande innehållet, som Hembygdsboken för Nordmaling och Bjurholm bjuder på. Den är ett verk av frivilliga krafter men på intet sätt amatörmässigt. Som en viss svaghet kan betraktas en något ojämn balans mellan behandlade ämnesområden. Att ifråga om den tidigare historieskrivningen tyngdpunkten helt ligger på Nordmalingsbygden är naturligt med hänsyn till Bjurholms relativt sena tillkomst som egen kommunal enhet. Men Bjurholms tidigare kommunala historia blir ganska knapphändig belest, möjligen motiverat med att det finns tidigare skrifter i det ämnet. När det sedan gäller de hembygdskulturella avsnitten finns en slagsida åt motsatt håll, där är Bjurholm bättre tillgodosett medan man noterar luckor för Nordmalings del. Förmodligen är det tillgången på medarbetare och deras egen intresseinriktning som är förklaringen.

Emellertid har den flitige arkivforskaren Tyko Lundkvist och hans duktiga medkommittenter samt övriga medarbetare all heder av verket. Det är heller ingen konst att säga, att den Hembygdsboken kommer att bli köpt och läst mest i var gård och stuga i Nordmaling och Bjurholm.

M. Balgård

Ett prov på Olof Nybergs uttrycksfulla vinjette-teckningar i Hembygdsboken.

Regnbåge var nyårsfenomen i Nordmaling

Att få se en klar regnbåge, som för övrigt sträcker sig helt från horisont till horisont, på en nyårsafton och till råga på allt i 20 graders kyla, torde höra till undantagen. Men det var något som flertalet nordmalingsbor i byarna Tallberg, Hörnsjö och Gräsmyr fick uppleva kl 9.30 - 10.00 på nyårsafton.

Fenomenet bestod i nära en halv timme och sällan har en regnbåge avtecknat sig så klart, berättar hemmansägare Evert Molin i Tallberg. Han försökte sig även på att fotografera den märkliga händelsen, men att fotografera regnbågar är ett kapitel för sig.

Det märkliga med den här regnbågen var, att den mot alla vanliga begrepp visade sig rakt i norr. Det är väl även något som torde höra till sällsyntheterna. 3/1 1963

Foto: Alfons, Nordmaling

I Nordmalings kyrka vigdes på söndagen hemmansägaren John Sixten Forsberg, Bjurholm och hembiträdet Ingrid Alexandra Jakobsson, dotter till hemmansägare Alfons Jakobsson och hans maka Gunni, f. Wincent, Levar, Nordmaling. Vigseln förrättades av komminister Sigvard Spinnell. Musikdirektör Carl Boström utförde bröllopsmusiken samt sjöng solo. Efter vigseln gav brudens föräldrar middag på Stora Hotellet

för ett 25-tal gäster. Under middagen hyllades brudparet i tal av bl. a. brudens fader samt hemmansägaren Lennart Jacobson, Levar och vigselförrättaren.

Foto: André Nordmaling

I Nordmalings kyrka vigdes på trettondagsaftonen fabriksarbetaren Stig Ingemar Johansson, Lögdeå, och hembiträdet Sigbritt Fridberg Holmgren, Högländ, Baggård. Vigseln förrättades av komminister Sigvard Spinnell. Efter vigseln gavs middag på Levar hotell.

80 år fyller den 9 januari förra hemmansägaren Ferdinand Jonsson, Ledusjö, Baggård.

Han är född i Ledusjö och övertog där i början på detta sekel färdernhemmanet. När han för ett tiotal år sedan överlämnade egendomen till en son födde hemmanet dubbelt så många djur som när han övertog det. Jonsson är en lugn och försynt man som på äldre dar haft snideri som hobby.

† Härmed tillkännagives att Valfrid Olofsson

* 31/3 1882
† 5/1 1963

insomnat lugnt och fridfullt i tron på sin Frälsare. I tack-samt minne bevarad av oss, övrig släkt och vänner.

Mullsjö, Nordmaling den
7 januari 1963

Syskon
Syskonbarn

Ditt ord, o Jesu, bliva må
Den stjärna i vars sken vi gå.
Låt din helga lära
Ledsaga oss i all vår tid,
Ljus och kraft beskära
At oss i livets sorg och strid
Och i döden bära
Till vårt hjärta frid.

Jordfästningen äger rum i Nordmalings gravkapell söndagen den 13 januari efter högmässans slut. De som med sin närvaro önska hedra den bortgångnes minne inbjudes till minnesstund i Församlingsgården efter jordfästningsakten. O. s. a. tel. 33 Mullsjöby före fredag 11/1

I stället för ev. blommor
en gåva till missionen
Meddelas endast på detta sätt.

Nordmalingsbonden frikändes, Södra domsagens häradsrätt har ogillat det åtal landsfiskalen i Nordmaling anför mot en hemmansägare från en nordmalingsby för åsidosatt försäkringsplikt. En av hemmansägarens två söner hade köpt en bil på avbetalning. Han kunde dock inte fullgöra sina betalningsskyldigheter. Fader fortsatte då att betala av på bilen men lät trafikförsäkringen förfalla. Efter en tid ville den andre av sönerna använda bilen och tog då en ny försäkring i sitt namn. Bilen stod fortfarande registrerad på den av sönerna som köpt bilen. Häradsrätten ansåg i sina domskäl att bilen under den tid den brukats varit trafikförsäkrad oavsett att försäkringen inte tagits i registrerad ägares namn och ogillade därför åtalet.

I Hörnsjö lutherska missionshus hölls under nyårshelgen uppbyggelse- och missionsmöten, som inleddes på söndagen med högmässa av sekreterare Engelmarm. Nyårsafton hölls bön av predikant Tobiasson och Engelmarm. Vid nyårsdagens högmässa predikade Engelmarm som tillsammans med Tobiasson sjöng duett. Nyårsdagens missionshögtid rönt god tillslutning. Sparbössetömmningen och offren inbringade 1.140 kronor.

På torsdagen hade söndagsskolan julfest under ledning av sekreterare Engelmarm. Barnen medverkade med uppläsningar och sång.

Missionsafton i Mullsjö. I bönssalen i Mullsjö hölls i onsdags missionsafton med hemmansägare Martin Barilund som inbjudare. Predikan hölls av kyrkoadjunkt Sven Billfors

Foto: Alfons, Nordmaling

I Nordmalings kyrka vigdes på trettondagsaftonen landsfiskalsassistenten Lars Sigurd Björne, Asele, och kontorsbiträdet Kerstin Margareta Lidström, Levar. Vigseln förrättades av komminister Sigvard Spinnell. Efter vigseln gavs middag på Stora hotellet i Nordmaling.

I prästgården i Backen vigdes i fredags lagerbiträdet Nils Åke Einar Eriksson, Umeå och kontorsbiträdet Gun Inger Yvonne Granström, Backens samhälle. Vigseln förrättades

I Nordmalings gravkapell jordfästes i torsdags förra åkeriägaren Albin Lindström, Nordmaling. Officiant var komminister Sigvard Spinnell. Gravsättning skedde i familjegraven på Gamla kyrkogården.

Två tolvor till Lögdeå

Ett verkligt glädjetjut avgav 16-åriga Bertil Andersson, Lögdeå när han på söndagskvällen stod och kontrollerade sin tipskupong utanför VK:s fönster i Nordmaling. På Bertils 8 enkelrader fanns nämligen en tolv, två elvor och en tia.

Nu drömmar inte Bertil rosenröda drömmar för den skull. Han tror inte på någon stor utdelning denna omgång men några hundralappar bör det alltid bli, menar han. Pengarna kommer säkert väl till pass. Bertil jobbar tillfälligt i en tegelfabrik i Lögdeå.

Nu är det inte bara Bertil, som lyckats i Lögdeå. Även åkeriägare Edvin Forsberg har en tolv. På en enkelrad! Herr Forsberg spelar även tillsammans med sin son Uno och Ragnar Mattsson. Trion hade på sitt 32-raderssystem fått ihop en elva och sex tior.

som även visade en film om Afrika samt ljusbilder. Det blev 120 kronor till EFS missionsverksamhet.

Utställning i Nordmaling

Att måla med i vatten lösliga färger — vattenfärger — hör till de äldsta tekniker vi känner. De fornegyptiska väggmålningarna utfördes på det sättet. 1900-talets frigjordhet på de konstnärliga områdena har också inbegripit de tekniska målarmedlen. Det har gynnat det ohämmade bruket av förr konservativt tillbakasatta färgmaterial. En sådan vidsynthet av den moderne målaren och hans publik har vidgat artistens möjligheter att med numera ur hållbarhetssynpunkt praktiskt taget likvärdiga färger tillmätas utan inskränkningar sin konstnärliga läggning eller sin mera tillfälliga sinnestämning. Det har lärt oss att inom konsten se mindre till materialet och mera till resultatet.

En målning utseende kan dock variera väsentligt efter de materialmässiga förutsättningarna. Som någont av en provkarta här på har en vandringsutställning, "Vattenfärg och krita", sammanställt vid Riksförbundet för bildande konst. De flesta av måleriets lättare tekniker som akvarell, gouache, krita och tempera är representerade där. De har i detta fall använts i Sverige av äldre kända företrädare eller av yngre, som uppmärksammas för sina insatser på

Sigrid Hjertén: Isaac och Sigrid på kafé.

det aktuella området. Till den förra kategorin hör sådana namn som Sigrid Hjertén, Arvid Fougstedt och Siri Derkert. Vidare kan nämnas en hel rad bekanta målare, Tor Hörlin, Hugo Wickman, Leoo Verde, Erik Wessel-Fougstedt och Lennart Rodhe. Bland de yngsta medverkare andra intressanta konstnärer med olika inriktningar, Fred Andersson, Tom Krestesen, Madeleine Pyk och Carl Fredrik Reuterswärd.

Denna utställning, som under tiden 9—13 januari 1963 skall visas i Nordmaling på Hammargården får sin vernissage onsdagen den 9.

8/1 1963

VÄSTERBOTTENS-KURIREN nr 8 torsdagen

Mörkerolycka i Aspeå inför Nordmalingstinget

Hur oerhört farligt det är att i mörker ge sig ut i trafiken utan att vare sig ha reflexer eller ljus fick man på nytt belägg för när en mörkerolycka på tisdagen rullades upp inför tinget i Nordmaling. Vid olyckan, som inträffade i Aspeå efter dåvarande riksväg 13, dödades en 67-årig kvinna.

Olycksbilens förare, hemmahörande på Teg, var nu instämd för vårdslöshet i trafik och vållande till annans död, detta trots att åklagaren, landsfiskal Lennart Levander, ansåg att den omkomna varit den mest vållande till olyckan.

Det var vid 19.30-tiden den 18 februari i fjol som kvinnan på en nära nog kilometerlång raksträcka bakifrån påkördes av bilisten, som strax dessförinnan blandat av för mötande trafik. Kvinnan förde en brunmålad spark, hade svart päls samt mörk hatt. Såväl kvinnan som sparken saknade reflexer. Vid olyckan erhöill hon så svåra skador att hon påföljande dag avled på Umeå lasarett.

— Damen dök upp ur tomma intet. Mörka fläckar på den isbelagda vägen gjorde att hon i mörkret helt smälte ihop med vägbanan, sade olycksföraren, Rena självmordet att ge sig ut på en livligt trafikerad riksväg så klädd, ansåg han. Cirka 10 meter framför bilen upptäckte han den gående 1—1,5 m in på vägen. Han försökte bromsa men bilens vänstra sida kom att törna till kvinnan som slungades i vägbanan. Olycksbilen framfördes med jämförelsevis låg hastighet — uppskattningsvis 40—50 km — och kunde snabbt bromsas in efter att först ha gått mot snövalLEN på vägens vänstra sida.

Földolycka

Föraren av en mötande bil såg hur olycksbilen girade och sen gick av vägen och bromsade därför sin bil. Bakom honom kom en personbil från Färla vars förare inte i tid upptäckte inbromsningen, utan kolliderade med den framförvarande bilen. Färla-bon var nu instämd för vårdslöshet i trafik. Mannen försvarade sig med att han gjort allt för att undvika att en än svårare olycka skulle inträffa och framhöll att han kört cirka 100.000 mil under sina 30 år som bilist utan att tidigare ha varit ute för något olyckstillbud. Dom meddelas den 22 januari.

Rattfylleri

För rattfylleri, grov olovlig körning och vårdslöshet i trafik dömdes 31-åriga skogsarbetaren Eskil Hägglund, Mjösjöby, till två månader och 15 dagars fängelse.

Hägglund, som hösten 1961 dömdes till bötesstraff för rattonykterhet och därvid fått sitt körkort indraget, hade kvällen den 12 augusti med sin bil men med en kamrat som förare åkt till Mo för att bevista en dansutställning. Under kvällens lopp drack de två ur cirka en halv liter konjak. Efter dansens slut tog Hägglund själv hand om bilkörningen och bjöd tillsammans med sin kamrat en flicka på skjuts till Rundvik. Väl framme i samhället såg flickan, som vittnade i målet, att det inte stod rätt till med bilföraren och bad att få stiga ur. Det fick hon, och även Hägglunds kamrat lämnade bilen. Hägglund vände bilen men kom senare tillbaka, enligt vittnet med hög fart, och körde

Tisdagens ting, det första för året, inleddes i kyrkan med tingspredikan av kyrkoadjunkt Seth Henriks-son.

Krönika från Nordmaling

NÄR MAN TAR DEL AV de framtidsprognoser som numera skymtar i samband med nya kommunblockindelningen, centraliseringen av polisväsendet etc så blir man oneklig betänksam. Blickar man sedan tillbaka tio år för att se hur tidigare sk framtidsprognoser slagit in blir man ännu mera betänksam. Hur många felinvesteringar har inte blivit gjorda under senaste decenniet på grund av felberäkningar utförda av de som tydligen makten haver i detta land. I många fall får inte ens kommunerna vara med om ett yttrande, som nu till exempel polisväsendets centralisering. Men betala för kalaset det får man.

NÄR ENHETSSKOLAN med dun-der och brak skulle genomföras för några år sedan rädde i början tydligen rena panikstämningen. Utredningsmaterialet måste ha varit ytterligt bristfälligt eftersom man begick så härresande fel som man i själva verket gjorde. I början skulle kommuner med upp till 10.000 invånare ha minst tre högstadiet. Och därefter byggde man. Så även i Nordmaling. Här började man ute i periferin och satte i första hand in stö-tern på nybyggen av skolanläggningar i Norrfors och Lögdeå, för blivande högstadiet. I dag är läget ett helt annat. Nu får det bara finnas ett högstadie inom kommunen — i Nordmalings fd mcp. Det är bara att fortsätta med byggnationerna samtidigt som man gjort felinvesteringar på annat håll.

Men skulden ligger inte hos de kommunala förtröendemännen, de har bara att följa de premisser som utfärdats från betydligt högre instanser. Men nog är det sorgligt så det räcker till.

I DAGARNA PRESENTERAR man förslaget till centraliseringen av polisväsendet. 25 polisdistrikt inom länet förändras till 5. Varför i rimlighetens namn inte göra det till 1 på en gång så slipper man ifrån felinvesteringar på det här området också.

Nordmaling blev för fyra år sedan ålagt av länsstyrelsen att bygga helt nya lokaler för landsfiskal och polis. Det gick så långt att kommunen formigen hotades med åtal.

Och stort skulle det byggas, det skulle byggas för framtiden. Och nog byggde man. Nya kommunalhuset byggdes med särskild flygelbyggnad trots att man var trångbodd på den tillgängliga tomten, men just för att

80 år fyller den 11 januari förra sagsverksarbetaren Karl Gotthard Nord, Häknäs.

Han är född i Djupsjö. Till Häknäs kom han i samband med sitt giftermål. I Häknäs byggde Nord en gård där en stor barnskara har fostrats. I sin krafts dagar arbetade Nord bl. a. vid sågen på Norrby-skär och i stenhuggeri. Han har under en lång följd av år varit sjuklig och haft det besvärligt på olika sätt. Sedan ett antal år tillbaka är han änkeman. 10/1 1963

10/1 1963

Fortsättning nästa sida

ned mot industriområdet. Vid tjänstemannamässen, för övrigt på privat område, gick bilen mot en björk varvid bilens högra sida revs upp och Hägglund ådrog sig rätt svåra skador. Han lyckades dock fortsätta färden, vände bilen på en gräsmatta och körde tillbaka. Efter något 100-tal meter hamnade bilen i ett dike. Blodprovet, som togs nära tre timmar efter den våldsamma körningen, visade minst 1.48 promille.

Hägglund hade ett mycket dåligt minne av vad som hänt efter kollisionen med björken och hade inte mycket att berätta. Meningen var ursprungligen att man på festplatsen skulle skaffa en chaufför för hemfärden, men sedan de två börjat dricka sprit glömde de helt bort denna viktiga detalj. Utflykten i augusti blev dyr för honom. Förutom det kännbara fängelsestraffet kostade reparationen av bilen cirka 3.000 kr och därtill kommer den tid han fick gå sjukskriven.

bereda plats för dessa polis- och landsfiskalslokaler. Några som helst statsbidrag utgår inte i sådana här sammanhang så skattebetalarna i Nordmaling fick betala hela kalaset.

DET FÖRSLAG SOM NU LAGGS FRAM, och som kommunerna inte ens får yttra sig om, innebär att Nordmalings polisdistrikt försvinner. Landsfiskalskontoret upphör och kvar blir det bara en sk större arbetsgrupp, sannolikt bestående av tre poliser möjligen fyra. Arbetsstyrkan reduceras med minst sju personer. Hälften av de dyrbara lokaler som Nordmaling tvingades bygga för tre år sedan blir följaktligen överflödiga. Återigen en felinvestering, som drabbar kommunens skattebetalare. Hur stora felinvesteringar som i olika sammanhang gjorts enbart i Nordmaling under senaste årtiondet, på grund av felaktiga utredningar och premisser från ledande instanser i landet är svårt att säga. Men säkert rör det sig om ett sjusiffrigt tal och sannolikt då med en 2:a i början. Slår man ut felinvesteringarna på hela landet kommer man helt säkert upp i miljardbelopp.

DEN NYA KOMMUNBLOCKINDELNINGEN, som håller på att ta form, blir sannolikt för Nordmalings del lika tokig. Redan nu siktar man in sig på ännu större enheter om 10-15 år. Då spelas Nordmaling ut. Det finns bara en reträttmöjlighet kvar - Umeå. Vilket nu även erkänns av länsutredaren i sammanhanget. Om framtiden danas på detta sätt kommer nya felinvesteringar att göras även för nästa decennium. Och nog är det här ett underligt sätt att försöka stoppa flykten från landsbygden. Det är ungefär som att kasta fotogen och bensin i en brinnande byggnad.

Nej, här är det bara att instämma med red. M. Balgårds ledarsynpunkter i VK. Det måste bli så pass starka kommunblock utanför storstaden, att de har utsikter att stå på egna ben även framtidsmässigt sett för att skapa självförtroende och vilja till egen aktivitet.

Det enda raka i det här sammanhanget är ett samgående av kommunerna Nordmaling, Hörnefors och Bjurholm. De tre kommunerna har även historisk gemenskap och skulle nog även framtidsmässigt tillsammans på lyckligaste sätt kunna lösa den närmaste tidsepokens utveckling. Såvida man inte helt vill avfolka de här trakterna.

H. B.

10/1 1963

Nordmalings baptister är livligt verksamma

Nordmalings baptistförsamling höll på trettondagen sitt etthundraförsta årsmöte under god tillslutning i Salemkyrkan i Mo och under ledning av pastor Nils Akerblom. Från församlingens missionärer i Indien och Kongo och från långt bort boende medlemmar hade skriftliga hälsningar och bidrag till dagens offer sännts. På grund av det spända läget i Indien och den stora omvandlingen på missionens område i Kongo lyssnade man med särskild stor uppmärksamhet på missionärernas beskrivning av förhållandena där ute.

Sedan kören sjungit firades nattvard och upptogs offer. Detta gav 3.800 kr.

Verksamheten har under året bedrivits i god omfattning. Predikan med bistånd av sångarkrafter har regelbundet hållits i de egna lokalerna i Mo, Rundvik, Nordmaling, Hörnefors och Sunnansjö. På de fyra förstnämnda platserna har söndagskolor hållits. Ungdomsgrupper för juniorer ha verkat i Mo, Nordmaling, och Hörnefors. I barn- och ungdomsarbetet ha många gjort en värdefull insats. Verksamhet av mera tillfällig art har bedrivits på ett flertal platser. Frågan om ny biträddande pastor är ännu icke löst. Två ungdomsläger ha hållits i församlingens sommarhem i Järnäs.

Församlingen bidrar helt eller delvis till underhåll av en missionär i Indien och två i Kongo. Bengt Jönsson för Indien och Dahlet Unell och Nellie Salmonsson för Kongo, den sistnämnda en av församlingens egna medlemmar.

Under året ha fem personer blivit döpta och medlemstalet var 396. Genom offer kollekt och gåvor har 105.000 kr influitt vilket nästan är upp till fjolårets med den extra ansträngning, som då gjordes med anledning av 100-års jubileet. Sparbössorna för yttre missionen har givit över 11.000. Församlingens fastighetsskulder har kunnat nedbringas något under året.

Till församlingstyrelse valdes pastor Nils Akerblom, ordförande Erik Andersson, sekreterare Herbert Nilsson, kassör Johan Lindmark, Johan Eidenvall och H. Larsson, med Manfred Hägglund och Alfred Sikström som ersättare. Revisorer: Rune Häggström, Nils Forsberg. Sång- och körledare: Rolf Forsberg, Ruth Sikström, Ann-Mari Nilsson. Organister: Ruth Sikström, Ingrid Häggström, Ann-Mari Nilsson, Eva Sikström. Söndagsskolföreståndare: Rune Häggström, Joh. Eidenvall, Eivar Ersholt, Frida Gustavsson. Ungdomsledare: Mo: Nils Akerblom, Gudrun Forsberg, Eva Eidenvall, Nils Forsberg, Gun Lindgren, Marie Lindberg. Nordmaling: Eivar Ersholt, Berit Olovsson, Janette Nyberg. Hörnefors: Märta Fällman, Doris Strand, Gunnar Nordin, Lea Tegenfeldt, Gerd Molander, Lennart Tysell. Vice värdar: Torsten Andersson, Mo, Evert Lindgren, Sunnansjö, Hugo Jonsson, Hörnefors.

9/1 1963
9/1 1963

Kommunblockbildningen:

Nordmalings-nej till Umeå stad men ja till Bjurholm-Hörnefors

I Nordmaling är de kommunala förtroendemännen inör den aktuella kommunblocksbildningen rörande ense om en sak — inte till Umeå! De fruktar en ödeläggande dominans från det växande Umeå och rösterna härnadan söker sig allt tre fram till den lösningen att Nordmaling, Hörnefors och Bjurholm bör samgå. Helst bör de tre kommunernas delegerade gemensamt dryfta framtiden.

**Kommunalnämndens ordförande
häradsdomare J. A. Wiklund:**

Jag har mycket svårt att förstå den apiti som umeåborna tycks ha. Kan det över huvud taget vara önskvärdt för stadsborna att skapa stadsgränser som ligger 5-6 mil från själva centrum? Jag tror det inte. Även jag delar nu helt den uppfattningen att vi bör söka samgå med andra närliggande kommuner för att få ett starkt kommunblock. Närmast ligger i detta fall Hörnefors och Bjurholm. Men personligen skulle jag nog även ha velat blicka vidare mot söder, alltså över länsgränsen.

Grundsunda och Nordmaling har även en gång i tiden utgjort en kommunenhet tillsammans med Bjurholm och delar av Hörnefors. Vi borde ha fått gå tillbaka till detta ursprung. Då hade vi fått en kommun med så pass differentierat näringsliv att vi blivit en maktfaktor att räkna med och fått en god grund att leva vidare på.

Om vi en vacker dag skulle tvingas till ett införlivande med Umeå stad sker en olycka. Flykten från landsbygden kommer då ytterligare att stimuleras. Den är nog svår som den är.

Vid länsstyrelsens besök i Nordmaling förra året var det hela tydligen så upplagt, att vi skulle svara jakande på frågeställningen om vi ville försöka leva vidare på egna fötter. Då sades det ingenting om eventuella framtidsplaner med ännu större enheter, där vi, genom att bli en kommun ensam, bara har ett val, ett uppgående i Umeå stad. Men planerna tycks nu gå i den riktningen och då är det på hög tid att säga nej — och ett bestämt sådant.

**Kommunalkamrer Harald
Brännlund:**

I den utredning som jag presenterade förra året tog vi sikte på eventuellt samgående i ett kommunblock mellan kommunerna Hörnefors, Nordmaling och Bjurholm. Vi fastslog att ett samgående mellan de tre kommunerna skulle få ett befolkningsunderlag på i runt tal 18.000 personer. Den sammanlagda arealen skulle bli 290 kvadratkilometer. Ett samgående med Hörnefors kommun, med en starkt utvecklad industri och Bjurholm med sin typiska jordbruksbygd, kommer att skapa en önskvärd differentiering av näringslivet.

Man slog även fast i denna promemoria, att ett dylikt alternativ skulle innebära nöjaktigt befolkningsunderlag för ett högskoleområde, vartill skulle vinnas den förmånen, att även andra administrativa gränser utan olägenhet kan kvarbli i oförändrat skick, till exempel gränserna mot Västerbottens södra dom-

Men den baktanke som tycks råda just nu, att Nordmaling, genom att tills vidare lämnas ensam vid den nya indelningen, så småningom få tänka sig Umeå som centralpunkt måste vi här i Nordmaling börja tänka om på allvar. Då finns det väl för oss, om vi vill försöka leva vidare, bara ett alternativ och det är att försöka uppnå ett samgående med grannkommunerna. Med lite säkrare besked på den här punkten redan vid sammanträdet med länsstyrelsen förra året hade nog vårt besked blivit hur klart som helst redan då.

**Landstingsman Gottfrid
Hörnsten, Hörnsjö:**

Jag har hela tiden, förfäktat att vi här nere bör få till stånd ett så starkt kommunblock som möjligt, om vi överhuvudtaget ska kunna leva vidare. Att försöka med enbart Nordmaling visar sig, med de prognoser som nu är framlagda, vara fullständigt meningslöst. Rent historiskt hör kommunerna Hörnefors, Nordmaling och Bjurholm ihop. Nu bör tiden vara inne för en återförening. Jag har svårt att förstå att Hörnefors har något att vinna på ett samgående med Umeå. Nuvarande Hörnefors blir en utpost till staden och ingenting annat. Något annat att säga till om får man inte, vilket måste påverka självförtroendet och aktivi eten.

Jag ifrågasätter om det inte är på hög tid att vi får ett gemensamt sammanträde i den här frågan mellan de tre kommunerna. Om vi skulle kunna få till stånd en lösning i den här riktningen kommer väl som en naturlig följd även ett samgående mellan Vännäs och Degersfors.

**Här delar jag helt redaktör Bal-
gärds uppfattning om starka kom-**

Kommunalkamrer
Harald Brännlund.

munblock, i norr, väster och söder om Umeå. Något som självfallet inte bör stå hindrande för ett gott samarbete mellan staden å ena sidan och de tre kommunblocken å den andra.

Utan tvekan måste vi i Nordmaling tänka om en hel del i vårt yttrande nu till länsstyrelsen. Och jag hoppas även att man på länsstyrelsen får anledning att tänka om. Årets siffror från pas.orexpeditionen visar på en utflyttning från landsbygden värre än någonsin. Vi är väl alla på det klara med att denna massutvandring från landsbygden måste stoppas. Men inte stoppar man den genom att skapa ett jätteblock med Umeå som centrum. Det blir ju raka motsatsen. Det är på hög tid att landkommunerna försöker arbeta ihop för att förhindra en dylik framflyttning.

Om vi överhuvudtaget vill försöka leva vidare. 10/1 1963

10/1 1963

**Inte Vännäs — och
inte Umeå**

En orientering åt Vännäs, som tycks framgå av ett uttalande av länsutredaren, fil mag Henning Burlin, i onsdagens tidning förefaller oss här i Nordmaling mycket orealistisk. Vi har nära nog inga som helst trafikförbindelser med Vännäs.

Nej och ja till Umeå

Lyckselektorn Lennart Hartins oroväckande iakttagelser över hur föga prognoserna för storkommunbildningen i länet rimmar med verkligheten har bl. a. placerat Nordmaling och Degerfors i strålkastarljuset. Asikterna om fördelen att knytas till Umeå

går isär. Ord-
föranden i
Nordmalings-
kommunal-
nämnd, J. A.
W i k l u n d
(se bilden)
slår ifrån sig
Umeåprojek-
tet. Han vill
ta ett histo-
riskt steg
bakåt och

återknyta kontakten med —
Grundsunda! I Vindeln svarar
kommunalkamrer C. C a r l
é n, att Degerfors är bra
kommun utan förändring. I
tvånget att välja partner fö-
redrar han dock Umeå framför
annat alternativ.

Om olika röster från Nord-
maling och Degerfors i stor-
kommunfrågan kan läsas på
sidan 11.

Lögdeå-seger mot Agnäs

Lögdeå vann överraskande över Agnäs med 5-3 vid torsdagens div. IV-match i Rgnäs. Periodsiffrorna 2-0, 0-2, 3-1.

Lögdeå tog ledningen i första perioden genom mål av Bo Jakobsson och Hans Persson.

I andra perioden kvitterade Agnäs genom Stig Olof Eriksson och Leif Karström. I tredje perioden stod matchen och vägde tills Bo Jakobsson gav Lögdeå ledningen med 3-2. Ebbe Lydig ökade till 4-2 och därmed var Agnäs ett slaget lag. 5-2 kom genom Lennart Nyberg. Agnäs reducerade genom Stig Olof Eriksson. Matchen som spelades i 25-gradig kyla fördes i svagt tempo. De flesta av spelarna hade stora svårigheter att klara kylan.

Domare var Gunnar Emanuelsson, Teg.

Fullt pådrag vid Rundviks-industrin

Nordmaling (VK). Rundviksindustrin har haft ett mycket gott verksamhetsår rent kvantitativt sett, det bästa på många år. Under 1962 har Nordmalings Ångsågs Aktiebolag skeppat 51.000 ton masonite och 9.252 standards trävaror. Det betyder rekordskeppningar i båda fallen.

Produktionen har också i stort sett varit densamma. Som en jämförelse kan nämnas beträffande sågat virke att 1961 års skeppningar stannade vid 6.500 standards. Den befarade stoppen på 14 dagar vid masonitefabriken i samband med jul- och nyårshelgen stannade vid tre dagar, närmast för att utföra vissa nödvändiga reparationer med hänsyn till den kontinuerliga driften, omtalar överingenjör Helge Sköldkvist för VK.

Vid sägen är det också fullt pådrag med dubbla skift under vintermånaderna. Det finns för närvarande gott om utrymmen i brädgårdarna berättar förvaltare Carl Degerman. Försäljningarna går bra. Masoniten har god åtgång, det är bara att hoppas, att inte den dystra vinterkylan sätter stopp för byggnadsverksamheten i vårt land, menar överingenjör Sköldkvist. Masonitens avsättning sker till större delen på den inhemska marknaden.

DÖDSFALL

Hilding Bäcklund, Lögdeå. Förrige gårdsägaren Hilding Bäcklund, Lögdeå, avled i onsdags. Han var nära 71 år och sörjes närmast av två barn och syskon.

Han var född i Rönnholm, men flyttade med sina föräldrar redan som barn till Umeå. Sedan gick färden tillbaka till Nordmaling, närmast då till Lögdeå där han 1929 övertog ansvaret för föräldrarnas gårdsfastighet. Han var stilla och försynt, en fridsam man i alla avseenden. Han var också religiöst intresserad. De senaste fem åren har han haft en fristad på älderdoms hemmet i Nordmaling.

Bil mot stenstolpe i snöyra vid Baggård

I den svåra snöryan inträffade vid 11-tiden på söndagsförmiddagen ett allvarligt trafikolyckstillbud i Baggård, Nordmaling. Gårdsägare Johan Landström från Sundåsen utanför Örnsköldsvik var med sin maka Nelly på väg till en bjurholmsby. Mitt för posten i Baggård plöjde bilen igenom en större driva varvid föraren förlorade sikten och kolliderade med en kilometerstolpe av sten.

Bilen blev mycket illa åtgången och kastades tvärs över vägbanan och blev stående i körriktningen. Hos hemmansägare Severt Johansson, som bor alldeles intill krockplatsen hördes smällen när

bilen slog i stenstolpen. Sonen Martin Johansson sprang ut och såg att de båda personerna i bilen var så illa skadade att de själva inte kunde komma ut. Den vänstra bildörren gick inte att öppna och den högra var klämd emot vägräcket. Han lyckades dock få upp dörren till höger och kunde hjälpa fru Johansson ut. Hon klagade över skador i bröstet och ena benet. Maken som körde bilen satt fastklämd, men genom att lossa förarstolen kom även han loss. De kördes till Örnsköldsviks lasarett, där fru Landström fick kvarstanna. Hon hade sannolikt krossat ena knäet och hade dessutom revbensskador. Maken fick åka hem sedan han blivit omklädd för en del skärsår.

14/1 1963

14/1 1963

Gustav Johansson, Nordmaling.
På Umeå lasarett avled på söndag efter en kort tids sjukdom muraren Gustav Johansson, Nordmalings mcp. Han var nära 71 år och sörjes närmast av maka, barn, svärsöner och barnbarn.

Han var född i Storången, på Nordmalingsfjärdens västra sida, och fisket blev hans stora hobby. Som lidelsefull fritidsfiskare var han välkänd av alla som har något att göra med båt- och skärgårdsliv i nordmalingstrakten.

Som 17-åring for han till Ådalen för att tjäna pengar. Han lärde sig till murare och efter avslutad militärtjänstgöring ingick han äktenskap och makarna bosatte sig i Kråken, där de skaffade egen fastighet och ett mindre jordbruk. Muraryrket var dock hans verkliga utkomst. Han var under ett flertal år i tjänst hos byggnadsfirman Bäckström & Strömberg, Umeå, och senare hos byggnadsingenjör Nils-Eric Ericsson i Nordmaling. 1947 flyttade makarna Johansson till Levar, och samma år började han uppföra egen större bostadsfastighet i Nordmalings mcp.

Den sista tiden har hälsan inte varit den bästa.

Med murare Gustav Johanssons bortgång har nordmalingsbygden förlorat en god yrkesman, en omtäckt och älskad make och far och en uppskattad god kamrat.

H. B.

15/1 1963
15/1 1963

70 år fyller den 16 januari skogsarbetaren och f. hemmansägaren Arthur Strömdahl, Brattfors, Öreålv.

Han är född i Gräsmyr och förlorade endast två år gammal båda föräldrarna. Hos en farbror i Ångersjö fann han en god fristad och ett nytt hem.

Som yngling kom han till Långed. Skogen var då, liksom än i dag de 70 åren till trots, hans rätta element. Med yxa och såg lade han grunden till sin existens. Sommartid arbetade han ofta som stuvare på Norrbysskär. Strömdahl förvärvade sedermera ett hemman i Brattfors, men den egendomen lämnade han för åtskilliga år sedan. Skogen tog hela hans intresse.

Det är en omtäckt och uppskattad man som går att fira sin 70-årsdag. Det skulle inte förvåna om eventuella gratulanter måste söka honom i skogen, såvida han inte vill offra en "kojdag" dagen till ära.

15/1 1963
15/1 1963

Min ömt älskade make,
vår kära lilla pappa

Gustav Manfred Johansson

* 20/3 1892
† 13/1 1963

avled på Umeå lasarett i tron
på sin Frälsare.

Nordmaling den 14/1 1963.

MIMMI

Siri och Clas

Ann-Mari och Kenneth

Dahlie och Lars-Erik

Gun och Stig

Barnbarnen

Ett hjärta av godhet har slutat
att slå

den eviga vilan har kommit,
oändlig är saknaden, bitter och
stor,
dock finnes en tröst, du sover
i ro.

Jordfästningen äger rum i
Nordmalings gravkapell lördagen
den 19 jan. kl. 14.00. De
som med sin närvaro önskar
hedra den bortgångnes minne
inbjudes till Församlingsgården
efter jordfästningsakten. I stället
för blommor tänk på missionen.
Meddelas endast på detta
sätt.

15/1 1963
15/1 1963

50 år fyller den 16 januari skogsarbetaren Gunnar Jonsson, Aspeå, Lögdeå.

Han är född i Björkås by i Tärna socken. Hans uppväxtby låg långt på sidan om den allmänna allfarvägen, utan elektriskt lyse och egentliga förbindelser med yttervärlden. Som ung sysslade han med jakt och fiske i fjällvärlden. Det gav inte så mycket men alltid något.

Senare flyttade han söderut och lärde sig till bilmekaniker. Hans längtan gick dock tillbaka till de stora skogarna. Han bosatte sig en längre tid i Abborrtjärn, sista västerbottensutposten mot Väster-norrland i söder. Där arbetade han i skogen ett tiotal år. Nu är han bosatt i Aspeå med sin familj. Han är en omtäckt och uppskattad person.

15/1 1963
15/1 1963

Prisuppgörelsen bör kunna påverka jordbruksavtalet

Gottfrid Hörnsten, Hörnsjö

15/1 1963

Det är beklagligt att det alltid skall vara råvaran som får sitta i kläm när det blir sämre konjunkturer för en produkt, säger bankkamreren och storskogsägaren Gottfrid Hörnsten, Hörnsjö, med anledning av priset på leveransvirket.

Jag är verkligen besviken över att det blev en så stor sänkning. Det har ju — åtminstone vad det gäller sågade trävaror — hörts rätt förhoppningsfullt under de sista månaderna så jag hade faktiskt hoppats på att timmerpriserna skulle bli oförändrade.

Beträffande massan har man ju under en längre tid blivit imadat pessimistiska tongångar och var allmänt beredd på en prissänkning. Men nu är det inte bara priset på leveransvirket som påverkar rotnetto. Arbetslöner och frakter stiger även för de privata skogsägarna, så det ser verkligen dystert ut. Frågan är om det överhuvudtaget blir någonting över i rotnetto för massaveden. Det är ju ett sortiment som med åren fått allt större betydelse för den enskilde skogsägaren, inte minst med tanke på ökade skogsvården och därmed följande tätare genomgång av bestånden.

Prissänkningen på virket kommer nu som extra påbröd till det dåliga skördeutfallet och många brukare får säkert sin ekonomi hårt prövad. Vi får hoppas att statsmakterna tar detta i betraktande vid kommande förhandlingar.

Även om nu den enskilde skogsägaren först drabbas av denna, vad jag anser, mycket avsevärda prissänkning på leveransvirke kommer det säkert att märkas i vida kretsar. Med all säkerhet blir det minskad aktivitet i våra skogar, med vad det medför av sysselsättningsproblem i våra redan tidigare hårt ansatta kommuner. Sen får man dessutom inte bortse från att det kommer att bli en väsentlig minskning av skatteunderlaget både för stat och kommun.

15/1 1963
15/1 1963

Blocksamling i Nordmaling

Måndagen den 21 januari samlas i Nordmaling representanter för kommunalnämnderna i Nordmaling, Hörnefors och Bjurholm, i Nordmalings kommunalhus, för att tillsammans dryfta vissa spörsmål i samband med förslagen till kommunblockbildningar.

Sammanträdet har tillkommit på initiativ från Nordmaling som vill höra grannkommunernas syn på eventuellt samgående. Även inom Nordmalings kommun tycks meningarna gå isär men majoriteten är dock, av allt att döma, inne på linjen att få till stånd ett så starkt kommunblock som möjligt i sydligaste länsdelen.

16/1 1963
16/1 1963

Ny yrkeslinje kräver större rundviksskola

Nordmalings skolstyrelse föreslår en utbyggnad av yrkesskolan i Rundvik, som närmast tar sikte på en ny linje för reparatörer, smeder och sveitsare att ersätta den nu nedlagda boardlinjen.

VAB har upprättat ett skissförslag för utbyggnad av skolanläggningen i Rundvik för en beräknad kostnad av 120.000 kr, varav 60.000 kr utgår i statsbidrag. Inventarierna beräknas till 5.000 kr.

Länsskolnämndens och länsarbetsnämndens yttrande i ärendet måste i första hand inhämtas innan projektet kan förverkligas.

Skolöverstyrelsens omprövning av ökalbehovet vid högstadiet i Nordmaling har resulterat i skissritningar för nästa utbyggnad, etapp 3, och innebär nybyggnad av bespisningslokaler, två skolkök, salar för extillslöd och mångsidig slöjd, kolverkstad och skolexpeditionslokaler. Beträffande sistnämnda lokaler beslöt styrelsen utse en kommitté bestående av de båda rektorerna F. Innergård och R. Håkansson, skolstyrelsens ordförande S. Nilsson samt ledamoten T. Rylander att förhandla med kommunalämnden. Inom skolstyrelsen är man allmänt helt eniga om att expeditionslokalerna bör ligga i direkt anslutning till skolområdet.

Två trotjänare inom Nordmalings årskår avgår 1/7 1963 med pension, nämligen folkskollärare Andreas Johansson, Rundvik som tjänstgjort vid Rundviks skola under hela sin långa lärargärning åren 1928-1963, och skolkökslärarinnan Vilma Önnholm, Nordmaling med en 40-årig lärargärning och de senaste åren inom Nordmalings skoldistrikt.

16/1 1963

16/1 1963

60 år fyller den 19 januari fru Frida Valborg Öberg, född Bagger, maka till hemmansägaren Einar Öberg, Bjärten, Norrfors.

Hon är född i Fällfors, Norrfors. Till Bjärten kom hon i samband med sitt giftermål. Hon har helt ägnat sig åt det egna hemmet och de mångahanda sysslor som finns i ett lantbrukarhem. Tre barn har fostrats i hemmet. Dessutom har fru Öbergs åldriga moder numera fått en fristad där. För några år sedan blev maken sjuk och har sen dess varit konvalescent. Fru Öberg fortsätter dock att driva jordbruket och kreatursskötseln, nu med hjälp av en hemmavarande son.

18/1 1963

60 år fyller den 17 januari jordbruksarbetaren Konrad Jonsson, Levar, Nordmaling.

Han är född i Högland, Bagård, där han växte upp i ett stort bondehem och tidigt fick börja hjälpa till. Efter att ha deltagit i

jordbrukets skötsel och i skogsarbete i hembyn flyttade Jonsson för ett tiotal år sedan till Levar där han inköpt en mindre gårdsfastighet. I Levar har han i huvudsak arbetat med jordbruks- och vägarbete.

60 år fyller den 17 januari förre smeden Ture Bergmark, Olofsfors, Nordmaling. 16/1 1963

16/1 1963

Härmed tillkännagives att vår snälla och kära

Birger Persson

* 26/3 1908
† 15/1 1963

har hastigt lämnat oss i stor sorg och saknad.

Ava den 16/1 1963.

Syskonen
Linnéa

Vi hann ej säga Dig farväl
Ty döden kom så fort,
Men nu vi säga Dig vårt tack,
Vid evighetens port.

I stället för blommor tänk på
Algeriets nödlidande barn.

17/1 1963

17/1 1963

Min kära maka,
vår kära mor,
mormor och farmor

**Hedvig Katarina
Österberg**

född Öberg

* 16/2 1895
† 15/1 1963

har efter en kort tids sjukdom
avlidit, lämnande oss, släkt och
vänner i djupaste sorg.

Vår saknad är stor.

Levar, Nordmaling den 16/1 1963

**FREDRIK
Harald och Karina
Ebba och Erik
Barnbarnen**

Jordfästning äger rum söndagen den 27/1 kl. 9.45 i gravkapellet, Nordmaling. De, som vill hedra den avlidnas minne, inbjudes till Stora Hotellet efter högmässan.

18/1 1963

Vår ömt älskade mor

Elisabet Johansson

* 2/8 1879
† 14/1 1963

har lugnt och stilla avlidit på Umeå lasarett efter en kort tids sjukdom lämnande oss barn samt övriga släktingar och vänner i sorg och saknad men i ljusst och tacksamt minne bevarad.

Holmfors, Nyåker den 16/1 1963.

Henrik
Herta

Med livets strid jag kämpat ut,
nu har jag segern vunnit.
De kära som gått hem förut,
dem har jag återfunnit.
De älskade jag lämnat kvar,
de lämnar jag i Guds förvar.

Jordfästningen äger rum i Nyåkers gravkapell söndagen den 27/1 1963 kl. 13.00. De som med sin närvaro önskar hedra den avlidnas minne inbjudes efter jordfästningsakten till Centralkaféet. 17/1 1963
Meddelas endast på detta sätt.

17/1 1963

DÖDSFALL

Elisabet Johansson, Holmfors, på Umeå lasarett avled på måndagen fru Elisabet Johansson, Holmfors, Nyåker, maka till framlidna hemmansägaren August Johansson. Hon var 83 år och sörjes närmast av två barn.

Hon var född Forsberg och Olofsfors. Vid två års ålder flyttade hon med sina föräldrar till Holmfors, där fadern blev arrendator åt Nordmalings ångsågs AB. 1903 gifte hon sig med August Johansson. Makarna fostrade tre barn, varav två är i livet. Fru Johansson har gjort sig känd och uppskattad som en verkligt duktig mor och maka. Jordbruket skötte hon med aldrig sviktande intresse och tillsammans med maken utförde de en mycket god odalgärning. 1955 dog maken och fru Johansson har sedan dess haft sin fristad hos barnen. 17/1 1963

17/1 1963

Vår älskade far,
morfar och farfar

**Karl Ruben
Hallén**

* 28/8 1893
† 16/1 1963

har hastigt lämnat oss alla i
djup sorg men i ljusst minne
bevarad.

Mjösjö den 17 januari 1963.

Barnen
Barnbarnen

Prövetiden snart skall sluta:
Då får du gå hem
Och till Jesu bröst dig lita
I Jerusalem.

O, hur ljust att dit få ila
Där envar så säll och glad!
Trötta barnen där få vila
I den gyllene stad.

Mor har räckt ut handen
Far har fattat den
På den andra stranden
Mötas de igen. 18/1 1963

18/1 1963

KVINNLIG PIANIST TILL NORDMALING

Sven Geys orkester får förstärkning på lördagskvällen. Paranta "pianiss" MARIE CANETTE från Stockholm gästspelar nämligen på Stora hotellet. Hon har hela Skandinavien till arbetsfält men har även uppträtt på "The flying Dutchman" i Amsterdam. Vi får höra desiderad restaurangmusik, pop, rock och twist. Sven Geys, aktuell "radiospelare", kommer givetvis att stötta henne med sitt gitarrspel.

M. Canette
"radiospelare"

19/1 1963

80 år fyller den 22 januari fröken Jenny Katarina Kassberg, Järnäs, Nordmaling.

Hon är född i Järnäs och har hela sin långa gärning knuten till järnäsbygden och det hem där hon föddes. Hon blev en av brödernas stora hjälprede genom livet. Ansvar för hemmet kom i hennes händer, ett ansvar som hon skött föredömligt. Hon är varmt religiös och verksam inom byns syförelning.

21/1 1963

Nordmalings kyrkofullmäktige

Nordmalings kyrkofullmäktige samlades på torsdagskväll till årets första sammanträde. Ordföranden, predikant Jalmar Holmström, hälsade sju nya ledamöter välkomna i fullmäktige som inledes med kort andaktsstund av tf kyrkoherde Sigvard Spinnell. Till fullmäktiges ordförande omvaldes predikant Holmström med nämndeman Edvin Carlstedt, Rundvik som vice ordförande. Till kyrkogårdsnämnd valdes förutom prosten Johan Hedquist hrr Harald Lundberg, Nordmaling, Paul Sandgren, Ledusjö, Gösta Agren, Järnäs och Georg Hörnlund, Nordmaling med hrr Erland Wikman, Nordmaling, Sixten Fenger, Norrfors, Stig Fredlander, Nyåker och Gustav Jakobsson, Hörnsjö som adjungerande ledamöter för respektive områden. Till ordförande i pastoratets kyrkogårdsnämnd valdes inspektor Harald Lundberg, Nordmaling med prosten J. Hedquist som vice ordförande.

Till boställsvård valdes hrr Harald Lundberg, Nordmaling och Jalmar Holmström, Håknäs och till barn- och ungdomsnämnd hrr Sigvard Spinnell, Nordmaling, Sixten Fenger, Norrfors, Seth Henriksson, Rundvik, Karl-Göstav Wilhelmsson och fru Ann-Mari Nordström, Örsbäck. Till budgetberedning: prosten J. Hedquist, boställsvårdarna och kassaförvaltaren, som närmast har att överlägga med representanter för den borgerliga kommunen. I valberedningen utsågs William Öberg (sammankallande), Sven Svensson, Inga-Lisa Wallander, Evert Lundqvist, F. A. Hallén och Gösta Agren.

19/1 1962

I Nordmalings gravkapell jordfästes på lördagen muraren Gustaf Johansson, Nordmaling. En stor menighet hade mött upp. Officiant var tf kyrkoherde Sigvard Spinnell. Till familjegraven på nya kyrkogården bars den bortgångne av släktingar och arbetskamrater. För den närmaste släktkretsen talade svärsonen, ingenjör Klas Åsberg, Stockholm och en sväger till den avlidne, herr Jonas Karlsson, Frånö. Vidare förekom tal och kransnedläggning av herr Rune Johansson, Storången, Oscar Jonsson, Kråken. För svenska byggnadsarbetareförbundet nedlades krans genom ombudsman L B Holm. Krans nedlades även av byggnadsingenjör Nils-Eric Ericsson, Nordmaling, hos vilken den bortgångne varit anställd under en lång följd av år. Förutom den vackra blomstergården tecknades många bidrag till svenska kyrkans mission i form av minnesblommor.

Vid graven sjöng fru Thea Åsberg, Kråken. "Det brister en sträng här nere" av Georg Hultman. Efter jordfästningen följde en minnessammankomst i församlingens gård med tal av tf kyrkoherde Sigvard Spinnell. Fru Åsberg sjöng "Som vår dag är - kraft skall vi få" och "En gäst och främling".

21/1 1963

DÖDSFALL

Frans Wiotti, Nordmaling. På Umeå lasarett avled på måndagen hotellinnehavaren Frans Wiotti, Levar, Nordmaling. Han var 68 år och sörjes närmast av makan Hanna, f. Forsberg.

Wiotti var född i Sundsvall, men emigrerade redan som 16-åring till USA. Fyra år senare återvände han för att fullgöra sin värnplikt, men vände sedan åter till Amerika. Där stannade han till 1933, då han återvände till hemtrakterna i Sundsvall. Under ett flertal år var han anställd vid Sundsvalls bryggerier. 1940 kom han i tjänst hos Kubikenborgs aktiebolag och 1943 förvärvade makarna Wiotti Levar Hotell i Nordmaling. Därmed axlade de ett hedersuppdrag. Levar Hotell var känt över hela länet för sin goda mat. Hotellet hade anor från 1800-talet och de långa gästgivareskjutsarnas tid. Makarna Wiotti klarade detta arv på ett mycket föredömligt sätt. Hotellet byggdes om etappvis och blev så småningom helt nyrenoverat. Wiotti förtröttades aldrig i sin gärning; han gav allt, ordnade allt för gästernas trivsel och trevnad och han var en god och omtäckt medmänniska i alla kretsar. För ett år sedan drabbades han av ohälsa, men under sensommaren och hösten återvann han sina krafter. Just som det började ljusna igen tog sjukdomen på fredagen en snabb förändring till det sämre.

23/1 1963 H. B.

23/1 1963

Nordmaling

JÄTTE- REA

började måndag den 21/1

Dam- och flickkonfektion

Kappor, klänningar,
jackor, kjolar

Ingen hemlåning

Metervaror realiseras i februari.

Nordmaling - Tel. 294

22/1 1963

Min snälla kära

Frans

* 25/5 1894

† 21/1 1963

avled hastigt efter en kort tids sjukdom lämnande mig i djupaste sorg.

Levar, Nordmaling den 22/1 1963

HANNA
Greta

Hand i hand från ungdoms dagar,
Vi trofast vandrat livet ut,
O min käre gode make,
Jag kan aldrig glömma dig.
Vi delat sjukdom, sorg och strid,
Vi delat kärlek, hopp och frid,
Snart får vi dela samma grav,
den enda tröst jag nu har kvar.

Jordfästningen äger rum i
stillhet.

23/1 1963

Tycko Wänman vid nkuten till sin egenhändigt uppförda stuga

"Dem stal barta" för Tycko Wänman i Mo

1910-talets pop-musikanter var allt annat än bilburna. Ofta fick de traska flera mil med dragspelet vid handen för att underhålla danspubliken på logar och i vägsäl. Deras arbetstid och gager var mycket fiktiva. Mest fick de hålla till godo med "skrammel". En av spelmännen som var med vid tiden kring sekelskiftet är 73-åriga Tycko Wänman i Mo, Lögdeå.

Vägen till spelmannens tjäll slingar sig efter Lögdeälven, snåblåsten från ån biter i kinderna och termometern visar -19. Som sig bör har Tycko Wänman byggt sin stuga i en "spelmansvänlig" miljö. Ett stycke från sin fars hemställe uppförde han högst egenhändigt fastigheten. Detta skedde i onådens år 1940. Två år senare började han jobba i Rundvik.

Under sin uppväxttid hjälpte han sin fader i jordbruk och kolningsarbete. Något av en pendang till Dan Andersson, alltså! Vad sorts arbete han än sysslade med, cirkulerade dock hans tankar mest kring musiken. Wänmans far var inflyttad till Mo från Akertjärn i Vännäs. Han trakterade monochord, vilket instrument påminner om psalmmodikon. Så musikaliteten fanns tydligen förut i släkten. Gitarren och fiolen blev Tyckos första instrument. Emellertid blev det dragspelet som så småningom kom att utgöra det dominerande redskapet för hans musikutövning. Via ett- och tvåradiga spel kom han så över på det treradiga, som han alltså begagnade när han drog ut på sina spelmansfärder.

Det blev för det mesta byarna runt Mo som fick höra honom. I Olofsfors och Hyngelsböle fick man ofta svänga sina lurviga ben till Tyckos bälगतoner. Men så byggde han tillsammans med de andra bypojarna i Mo dansbanan på "åbyn". Banan låg alldeles vid flodbanken, och en eller annan överförfriskad eller bråksgjuk kunde lätt rulla ned i älven. Naturen själv fungerade som ordningsvakt och försynen såg till att ingen människa drunknade eller bröt armar och ben av sig. Nu ha-

Även orgelspel behärskar han

de man danspublik "ända från Rundvik".

Något i förväg bestämt gage kunde Tycko aldrig räkna med. Man gick runt med hatten och skramlade ihop några slantar till honom. Ibland kunde den som anförtröts insamlingsuppdraget, förskingra pengarna, och på detta sätt förlorade han en kväll hela 8 riksdaler. Vi citerar: De värsta va att demm som to öpp stal harta en kväll. Man kan ju fråga sig hur han kunde hålla reda på ett så okon-

85 år fyller den 26 januari förre hemmansägaren Johan Arvid Johansson, Nordanbäck, Nyåker.

Han är född i Orrböle. I samband med sitt giftermål i början av seklet övertog han en del av svärfaderns hemman i Nordanbäck. Jordbruket var inte stort men genom nyodling och förbättringar av olika slag skapade Johansson ett ordentligt hemman som numera ägs av en son. I sin krafts dagar var han en verkligt drivande man och arbetade i skogen som huggare och kolare. Sommartid var han ofta ute som stenhuggare och många år de husgrunder J A Johansson lagt. Sedan några år tillbaka vistas han numera på Nordmalings förtamlingshem. 25/1 1963

60 år fyller i dag, fredag, köpmannen Joel Jonsson, Bromma.

Han är född i Nyåker och var under en följd av år en av stations-samhällets förgrundsfigurer. Efter en farbroder övertog han Nyåker-Norr-fors handelsaktiebolag och drev denna rörelse fram till mitten på 40-talet då han flyttade till Stockholm. 25/1 1963

trollerbart avgiftserläggande. Men Tycko Wänman är en mycket smart herre med en hel del under mössan. Blå hår, vilket man kan vara glad åt vid fyllda 73. Trots allt kunde han räkna in en icke ringa slant per år på spelningen.

I Lögdeå "hottade" Wänman på "öppe tää" vid Olle Sundströms. Vintertid hade man sina hippor i Mo godtemplarlocal. Det stötte ju givetvis på ett visst motstånd från nykterhetshåll när lokalen skulle användas till dessa dansaftnar. Men bypojarna stod på sig. Man måste ju ha någonstans att hålla till på fritiden, och så fick det bli dans. Lite glam och glimtar skadar aldrig ungdomen.

Under ett skogsjobb i Yttersjön, Vännäs, gick vår spelman två mil till ett engagemang, och lika långt tillbaka. Att spela en kväll är arbetsamt nog. Men att dessutom tillryggelägga en sträcka på 40 km med apostlahästarna är en prestation. Sekelskiftets underhållare hade heller inga ekoaggregat till sitt förfogande, som kunde underlätta musicerandet. Det lät fint ändå. Atminstone var det äkta och oförfälskade toner som kom ut ur deras instrument.

Tycko Wänman är något av en mångsysslare, men för honom är ändå musiken a och o. Han tycker avgjort illa om dagens hysteriska och affektade musik, och sätter dragspelaren Andrew Walter främst på favoritlistan.

Innan vi slår följe ner till Lögdeå spelar Tycko några låtar. "När jag var en ung caballero", "Där näckrosen blommar" och jazzlåten "Vildkatten". Numera uppträder han inte offentligt. Det slutade han med 1956. Men när tiden blir alltför långtar han fram sitt femradiga och lockar fram toner, som blandar sig med skuggorna utanför och försvinner in bland skogens träd. 25/1 1963

Sven Geys

Rundviksbo missionär i Montevideo

Just nu finns hemma i Rundvik en familj som är van att vistas på betydligt varmare breddgrader. Det är missionärsparet Ivar Wingren med maka Britta f. Sjöberg från Rundviksverken och deras fyra barn i åldern 7-14 år. De senaste åren har de varit förankrade till Montevideo, huvudstaden i Uruguay, men dessförinnan var de i Porto Alegre i Brasilien.

Ivar Wingren är son till en av Brasiliens första missionärer, svensken Gunnar Wingren. Han emigrerade 1905 till USA och fem år senare för han som missionär till Brasilien för pingströrelsen. Han fick börja en helt banbrytande gärning i en nästan okänd djungel i Parastrax norr om ekvatorn. Här föddes Ivar och här fick han vara med om sina första femton levnadsår. 1932 kom han till sin fars hemland Sverige. Svenska språket var för honom ganska främmande språk, det var portugisiskan han använde under uppväxtåren i Brasilien. Men han kom i skola i Sverige, närmast då pingströrelsens folkhögskola i Kaggeholm. Här lärde han känna sin blivande fru, Britta Sjöberg från Rundvik, dotter till köpmannen R. L. Sjöberg, och 1948 förenade de sina livsöden. Påföljande år gick färderna tillbaka till Brasilien, till Porto Alegre. Nu företrädde de pingströrelsen i Sverige och var verksamma som missionärer här ute till 1955.

Efter tre års hemmavistelse i Sverige återvände de 1958 till de sydamerikanska missionärsfälten. Nu som föreståndare för en av pingstförsamlingarna i Montevideo i Uruguay. Deras fyra barn har i stort sett fått sin skolutbildning där nere, där spanska språket är det förhärskande språket. Äldsta flickan går just i realskolans första klass. Nu får de försöka klara sig i de svenska skolorna ett år framåt för att sedan åter förflyttas alternativt till Uruguay eller Brasilien. Det blir besvärligt, men det är en gång missionärernas öde. Alla fyra barnen behärskar svenskan rätt hyggligt.

Uruguay ett tjustigt land

Klimatet är bra, folket likaså, om man bortser från deras kläna respekt för vad som är mitt och ditt, säger makarna Wingren. Sjunde budet tar man inte på allvar så är det bäst att försöka ha sina ägodelar inom synhåll eller bakom låsta dörrar. Trots att landet har en mycket begränsad industriell utveckling och ett allt för litet differentierat näringsliv så har man en hyfsad ekonomi. Landet lever i stort sett på boskapsskötsel och ull. Men inte får

Lilla solskenet från Uruguay, 7-åriga dottern Sveli, sjunger gärna — men på spanska.

Missionärsparet Ivar och Britta Wingren.

man tänka sig inkomster i närheten av vad vi är vana med i Sverige. Det finns massor av fattigt folk i Uruguay men det finns också miljonärer. Klasskillnaden är stor.

Politiskt har landet under en längre tid styrts av socialdemokraterna men vid senaste valet blev det konservativt i ledningen. För oss missionärer innebär det en viss lättnad eftersom den nya regimen är mera religiöst intresserad. Folket i Uruguay är impulsiv. Vid senaste valet vann det gamla partistyre isjälva Montevideo. Då trodde man på allmän seger och det blev rena festyrarna inne i stan. Förlorarna fick dystert stå som åskådare. Men dagen därpå blev det känt att för hela landet blev resultatet ett helt annat. De konservativa hade vunnit och nu blev det ombytta roller för glädje och sorg, med nya jättelika demonstrationer och feståg genom staden. "Yrvädren" från dagen förut fick nu stå som dystra åskådare.

Brasilien ett framtidsland

Inom latinamerika är det ingen tvekan om, att Brasilien är det stora framtidslandet. Här finns det massor av naturtillgångar, men djungeln är stor och tät, liksom människomassorna. Allting blir så stort i detta väldiga land. I Rio har Wingren varit med om ett pingstmöte med 40.000 deltagare och i Sao Paulo har man pingstförsamlingar med upp till 16.000 medlemmar. Men klimatet är hårt, hårt framför allt för nordbor och européer över huvud taget.

Missionärsparet Wingren medverkar på söndag i Filadelfia i Lögdeå och sedan i nästa vecka vid mötet i Salem-kyrkan i Mo, innan färderna går vidare söderut.

25/1 1963

25/1 1963

FÖDDE

En FLICKA

Auli och Gustav Lundkvist
f. Kuusisto

Nordmalings BB den 23 jan. 1963.

25/1 1963

60 år fyller den 27 januari hemmansägare Magnus Lundström, Gräsmyr. Han är född i Storsävar-träsk och son till förra predikanten Robert Lundström. Som nygift kom Lundström till Gräsmyr, där han förvärvade ett hemman som han sedan upparbetat betydligt. Ny ladugård och nytt boningshus vittnar om hans energi. I sin odalgärning har han haft god hjälp av sin hustru Agnes. På grund av ohälsa har kreaturen nyligen sålts.

Lundström är kristligt intresserad och är ledamot i EFS' bönhusstyrelse. Den stilla humorns gåva har han i rikt mått, varför man får rikt utbyte av ett samtal med honom.

26/1 1963

IFK Rundvik ledde med 5-2 men Hörnefors vann derbyt med 8-5

IFK Rundvik hade Hörnefors på gaffeln i fredagskvällens div. III derby i Rundvik, men man släppte en till synes säker ledning i tredje perioden på 5-2 till slutresultatet 5-8 och så var den kvällen förstörd för rundvikssupporters. Periodsiffrorna var 2-0, 1-2, 2-6.

Matchen började i ett rasande tempo från Rundviks sida som trots ett flertal förspillda chanser tog ledningen med 1-0 ganska snart. Målgörare var Lars Karestahl. 2-0 passade Lars-Erik Meyer på att göra när gästerna hade en man utvisad och samme spelare gjorde även 3-0 i andra periodens början. Även då satt en hörneforssyndare i bålet.

I andra periodens trettionde minut reducerade gästerna till både 3-1 och 3-2 — det första av Ove Häggström och det andra ett rappt slaget långskott av Sören Olofsson. Dessa mål tände tydligen de röda från Hörnefors, som började komma i allt flera farliga anfall. Detta hindrade dock inte Charles Gustafsson och Erik Eklund att i början på tredje perioden göra 4-2 och 5-2. Sedan gjorde gästerna som nämnts sex raka mål vilka i tur och ordning gjordes av Enar Svensson, Sören Olofsson, Kjell-Arne Häggström, David Norgren, Tore Brännlund och Putte Jogedahl. Det sista för övrigt ett långskott i slutsekunden.

Vid ställningen 5-4 kom två saker som delvis gjorde att rundvikslaget ramlade ihop. Det var då tio minuter kvar. Rundvik fick först ett mål underkänt, dock inget felaktigt domslut. Dessutom råkade en stund senare Rundviks Lillen Meyer säga något olämpligt som föranledde domaren Runo Hallberg att visa ut honom på 10 minuter — således för resten av matchen.

Spelmässigt var Rundvik bäst första halvan av matchen, men sedan kom Hörnefors mer o. mer. Putte Jogedahl blev den sedvanlige "rundviksdödaren" och hade god assistans av Enar Svensson.

I rundvikslaget var Lillen-kedjan i mycket bra slag, så länge den fick vara hel. Den fick dock stundtals köra luften ur sig vid utvisningarna, som drabbade Rundvik med sex och Hörnefors med fyra. Domare var umeåparet Hallberg—Emanuelsson. En icke föraktlig skara åskådare hade funnit sig, varav hörneforsarna hördes mest. 26/1 1963

Ny stadsarkitekt för Nordmaling

Arkitekt Bo Gustafsson, VAB, Umeå, utsågs till ny stadsarkitekt i Nordmalings kommun när kommunens byggnadsnämnd på fredagen höll sitt första sammanträde för året. Nämnden får nu som bekant även ta sig an byggnadsärendena för Nordmalings samhälle efter municipets upphörande.

Södra Västerbottens mejeriförening vill riva gamla mejeriet i Levar, vilket nämnden inte har något emot. Däremot var man inte glad över att hemmansägare Sture Holmgren, Lögdeå, skall bygga nytt egnahem och ödelägga den gamla gården. Stadsarkitekten och kommunalbyggnadsingenjören fick i uppdrag att undersöka om det inte kan vara lika förmånligt att renovera den gamla Västerbottensgården. Ärendet bordlades för införskaffande av hälsovårdsnämndens yttrande.

Köpmän Holger Lindberg, Mo, önskar uppföra en provisorisk bensinstation i korsningen Rönnholmsvägen — E 4. Även här gick man in för bordläggning för att få yttrande från vägförvaltningen och hälsovårdsnämnden. Herr Yngve Sundling, Nyåker, vill uppföra garage i Nyåker men får komplettera handlingarna innan dispens kan ges. Byggnadslov lämnades telereparatör Rickard Åström för ny värmecentral i sitt egnahem.

Till ombud vid lantmäteriförrättningar inom Nordmalings kommun, Rundviks municip undantagen, utsågs Karl Björklund. VAB fick i uppdrag att upprätta planutredning för viss del av Nyåkers samhälle. Bröderna Bengt och John Åström önskar där uppföra var sitt egnahem. Mot den planlösning som upprättats för centralskolan i Nordmaling har nämnden inget att invända.

I kv. Sälén i Nordmaling önskar en egnahemsbyggare få uppföra en enplansfastighet. Nämnden anser att det inom kvarteret bör vara villor i en och en kvarts plan. I anslutning till diskussionen om en del planfrågor beslöts att VAB skall upprätta en översiktskarta över kommunen.

Sammanträdesdagar under året blir andra tisdagen i varje månad med vissa undantag. 26/1 1963

— I Nordmalings gravkapell jordfästes på söndagen fru Hedvig Katarina Österberg, född Öberg, maka till smidesmästaren Fredrik Österberg, Levar. Officiant var komminister Sigvard Spinnell. Vid gravstenen på nya kyrkogården hölls tal av bl.a. vaktmästare Knut Österberg, Levar. Efter högmässan hölls en minnesstund på Stora Hotellet.

— I Nordmalings gravkapell jordfästes på söndagen den genom olyckan på Avafjärdens is omkomne stuveriarbetaren Jonas Birger Persson, Ava, Lögdeå. Officiant var kyrkoadjunkt Seth Henriksson.

En stor skara släktingar och vänner hade mött upp, och vid familjegraven på Nya kyrkogården nedlades en mycket vacker blomsterhyllning. För släkten talade brodern Uno Persson, Långed. För Lögdeå stuveriavdelning talade hemmansägare Artur Holmgren och för vännerna bokhandlare Olgar Lindmark, Nordmaling och byggnadssnickare Fritz Nording, Storfall.

Efter gravsättningen hölls en minnesstund i församlingssgården under medverkan av kyrkoadjunkt Henriksson. Hemmansägare Sixten Sjölund, Ava, talade över den bortgångnes minne. I form av minnesblommor gavs närmare 900 kr till förmån för Algeriets barn.

— I Nyåkers gravkapell jordfästes på söndagen fru Elisabet Johansson, Holmfors, Nyåker, maka till framlidne hemmansägaren August Johansson. Officiant var komminister Sixten Fenger, Norrfors.

Vid familjegraven hölls tal av bl.a. målaren Arne Eriksson, Djupsjönäs, biografägare August Morland, Rundvik och fabrikör Klas Björklund, Holmfors och redaktör A. M. Forslund, Nyåker. Efter avskedshögtiden vid gravstenen hölls minnesstund på Ågrens kafé. Där medverkade komminister Fenger med tal och solosång, och en damtrio underhöll med sång. 27/1 1963

70 år fyller den 30 januari förra sågverksarbetaren Edvin Samuelsson, Rundviksverken.

Han är född i Rundvik och började där i 12-13 årsåldern som ströpojke i brädgården. Han blev sedan sorterare vid sågen och innehar som sådan ett unikt rekord — 30 år på samma arbetsplats. Under de första åren var sågen inte igång vintertid, och då provade Samuelsson på tummarens jobb och arbetade under en följd av år åt Umeå tunningsförening. Under

de sista åren före sin pensionering var Samuelsson anställd som reparatör vid industrin.

Samuelsson har varit ledamot i styrelsen för Rundviks konsum i åtta år, vidare har han suttit i fackföreningens styrelse. Han har varit och är en sann älskare av båtar och friluftsliv och var bl. a. en av de första som skaffade sig motorbåt i Rundvik.

70 år fyller den 30 januari förra hemmansägaren Erik Wallander, Järnäs, Nordmaling.

Han är född i Järnäs där han växte upp i ett stort bondehem, som gått i arv sedan 1700-talet. I unga år sökte han som sina bröder annat yrke — målarens. Det såg ut som även Erik Wallander skulle bli hantverkare, men i 30-årsåldern vann kärleken till jorden och skogen överhand och han övertog hälften av föräldragården. Noggrannhet och korrekt framträdande har varit utmärkande drag för Erik Wallander, som för sin ålder är tämligen pigg och vital.

29/1 1963

VIGSEL

(Foto: Carlssons Foto, Hörnefors) — Herr Lars-Ove Holm, Nordmaling, med maka Barbro, född Hörnqvist, Hörnefors. 30/1 1963

30/1 1963

60 år fyller den 30 januari byggnadsarbetaren Torsten Edlund, Lögdeå.

Efter att i unga år ha provat på arbeten i jord- och skogsbruk i sin hembygd Gideå kom han 1928 till Nordmaling och industrin i Rundvik. Efter att ha arbetat en säsong vid sågverket kom han över till masonitefabriken i och med att den började byggas. Vid rundviksindustrin arbetade Edlund till 40-talet då han packade sin kappsäck och reste till Suorva där det fanns plats för starka armar vid det stora dammbygget.

Efter några år återkom han och arbetade en tid hos en byggnadsfirma i Nordmaling. Sedan över 10 år tillbaka är Edlund anställd vid Skånska Cements anläggningsarbeten i Husum. Sin fastighet i Lögdeå, som han byggde 1938, har han fortfarande kvar och driver ett mindre jordbruk med benäget bistånd av sin maka.

29/1 1963

LYSNING

Kurt-Erik Olsson
Margaretha Johansson
Örnsköldsvik

Vigsel den 2 mars 1963
Telegramadr.: Levar Hotell
Nordmaling 29/1 1963

29/1 1963

All ev. uppvaktning
på min födelsedag undanbedes.
Bortrest.

INGRID FORSGREN
Nordmaling 29/1 1963

29/1 1963

— I Hörnefors kyrka vigdes på lördagen ingenjör Lars Ove Holm, Nordmaling och kontorist Barbro Hörnqvist, Hörnefors, dotter till fabriksarbetaren Hörnqvist och hans maka Gun. Vigseln förrättades av kyrkoherde Hellsvik. Vid brudparets intåg i kyrkan spelade fru Margit Nordström på orgel "Magnifica" av Dandrieu och vid utgången en komposition av J. Pachelbe. Hörnefors damkör sjöng under ledning av fru Nordström "Morgensång" av Gade. Efter vigseln gavs middag i Hörneforsgården, där de nygifta hyllades i tal, sång och telegram.

30/1 1963

Nordmaling förordar kommunblockbildning med Västernorrland

Nordmaling (VK) Kommunalnämnden i Nordmaling debatterade vid sitt måndagssammanträde kommunindelningsfrågan. I stort sett är nämnden inne på samma linje som i sitt svar till länsstyrelsen förra året. I händelse av nödvändigheten av en större blockbildning, förordar man ett samgående med västerbottenskommunerna Hörnefors och Bjurholm samt västernorrlandskommunerna Trehörningsjö och Grundunda.

Ska man bilda ett block mellan städerna Umeå och Örnsköldsvik så ska det vara ett livskraftigt block som har framtiden för sig, anser nämnden. I annat fall får Nordmalings kommun försöka klara sig vidare på "egna ben".

Kommunalnämnden tillstyrker skolstyrelsens förslag att samtliga förvaltningsuppgifter för skolväsendet sammanföres till en gemensam expedition. Skolstyrelsen har i samband därmed yrkat tillsättandet av en skolassistent från den 1 juli 1963. Kommunalnämnden anser för sin del, att assistenttjänsten inrättas i samband med centraliseringen av skolexpeditionerna.

Pensionärerna får höjt bostadstillägg

Nämndens majoritet gick även in för en höjning av de kommunala bostadstilläggen för pensionärer. Det förslag som kommunalnämnden därmed presenterar för fullmäktige lyder på 1.000 kr för äkta makar och 750 kr för ensamstående. Pensionsnämnden, som haft ärendet under utredning, konstaterade för sin del att Nordmalings kommuns pensionärer inte kan anses eftersatta vad avser det kommunala bostadstillägget i jämförelse med angränsande och

jämförbara kommuner, och rikas därför på ett bibehållande av nu gällande bostadsbidrag. Ledamoten J. Wiklund reserverade sig även mot kommunalnämndens majoritetsförslag.

Transport av sopor och avfall inom Nordmalings fd municipalsamhälle har nu övertagits av kommunen, som för sin del vill debitera fastighetsägarna 40 kr per lägenhet. Däri ingår fria sopsäckar. Ledamoten H. Bylund yrkade på att fastighetsägarna själva får svara för inköpen av sopsäckar och att hämtningsavgifterna i stället nedsättes till 25 kr. Men nämndens majoritet följde hälsovårdsnämndens förslag.

Simhall i Nordmaling

För täckandet av kostnaderna i samband med omskolningsverksamheten vid yrkesskolan i Rundvik måste kommunen tillskjuta mellan skillnaden mellan statsbidrag och verklig kostnad, i detta fall drygt 13.000 kr för tre kurser. Nämnden tillstyrker. Likaså ett tilläggsanslag på 3.625 kr för att täcka icke beräknade lönekostnader vid yrkesskolan.

Kommunalnämnden tillstyrker ett förslag från skolstyrelsen om upprättandet av skissritningar för simhall vid centralskolan i Nordmaling.

30/1 1963

30/1 1963

65 år fyller den 1 februari fru Henny Edström, Nordmaling, maka till framlidne arrendatorn Hilding Edström.

31/1 1963

31/1 1963

(Foto: Iwa-Foto, Malmö) I Malmö har vigsel ägt rum mellan svetsaren Kjell Erik Holmgren, bördig från Hummelholm, Nordmaling och fröken Karin Nordström, Malmö. 31/1 1963

BRÄNNLUND SÖDERSTRÖM BJÖRNROTH STRÖMDAHL HAMMARSTRÖM STENEBERG KARLSTEDT SUNDSTRÖM KARLSSON ABRAMSSON

Tinget åter till Nordmaling efter 65-årig Nyåker-sejour

Västerbottens södra domsaga har flyttat sitt tingsställe till Nordmaling. Första tinget i de nya lokalerna i kommunens nya kommunalhus ägde rum på tisdagen. Det var då också första gången som den nya sessionssalen togs i bruk. Rätten, med häradshövding Göran Hammarström i spetsen, tog säte och stämman i den vackra lokalen, där så gott som samtliga åhörarplatser var upptagna. Det var säkert nyhetens behag mer än intresset kring de tre mål på dagens föredragningslista som lockat publik.

Det var 65 år sedan något ting senast hölls i Nordmaling, noga bestämt 2-5 september 1895, och då var det Levar som svarade för värdskapet. Det var i den så kallade Odmarksgården. Tidigare var nuvarande telegrafhuset i Nordmaling högberg för nordmalings-tingen. Om man ännu längre tillbaka i historien, som häradsskötare J. A. Wiklund gjorde i sitt tal på Stora Hotellet finner man att ting hållits i Nordmaling redan på medeltiden. Ja, kanske ännu längre än så. På Råseberget, mellan Nordmaling och Bredvik, finns, bland andra märkliga stenlämningar, även en typisk domarring. Ett klart bevis för att bygden sedan urminnes tider strävat efter god ordning och reda bland folket.

Alternerande ting

Gamla domarhandlingar, bland annat pergaments- och skinnbrev vittnar om alternerande ting århundrade efter århundrade fram till mitten av 1800-talet. I Järnås byskrift finns till exempel ett domslut präntat på skinn från 1400-talet och häradsskötare J. A. Wiklund har i sin ägo en dom från 1600-talet. Tingsplatserna växade från Bonafjäll och Tierna i söder till Hörnefors i norr. I Länsmangården i Lögdeå hölls en hel del ting ännu så sent som på 1800-talet, liksom i gästgivaregården i Åva.

I mitten och under senare delen av 1800-talet lästes tingen allt mera till Nordmaling och Levar. Det var ting som oftast räckte i dagarna tre och upptog en hel rad intressanta mål. Sista rättsgången i Levar år 1895 upptog så många mål att en hel dombok fylldes protokoll och papper.

Då bestod rätten av häradsskötare Jon Jonsson, Länged, samt nämndemännen J. L. Flodell, Backfors, Anders Wiklund, Lögdeå, Adolf Wiklund, Brattfors, S. A. Holmgren, Bastuträsk, Jonas Moström, Bjärten, Jonas Svensson, Bagård, J. Abramsson, Karlsholm, Carl Lundberg, Mjösjö, N. J. Jonsson, Bredträsk och E. O. Hallström, Hallen. Häradsskötare J. A. Wiklund är förresten son till nämndemannen Anders Wiklund i Lögdeå.

Nästa ting sluttinget för 1895, förlades till Nyåker, där domsgan just färdigställt nya lokaler i nytt tingshus. Kostnaden för huset uppgick till 13.000 kr. En rätt lustig siffra eftersom de nuvarande hyreskostnaderna i Nordmaling uppgår till exakt samma belopp. Tiderna ändras.

Tingspredikan inlede

Tisdagens historiska rättsgång i Nordmaling inleddes med tingspredikan i Nordmalings medeltidskyrka, en kyrka vars murar daterar sig från den tid då de första egentliga tingen hölls i bygden. För tingspredikan svarade kyrkoherde Sten Stenudd. Han utgick i sin predikan från Pauli

brev till romarna, 13 kap. Sedan Nordmalings kommun bjudit på kyrkkaffe talade häradsskötare J. A. Wiklund och häradshövding Göran Hammarström. Båda gick tillbaka till gången tid och kommenterade även de många tingen i Nyåker.

Klart är att Nyåker inte är så tilltalat av den här förflyttningen. Där står nu det gamla tingshuset från förra seklet tomt och övergivet. Men man får trösta sig med att inte Nordmaling återtagit tingsstället i fortsättningen så hade tingen för framtiden, med nästan hundra procent säkerhet placerats i Umeå, eller rättare sagt på Teg.

H. B.

Bara småmål första gången

De tre målen i södra domsagans häradsrätts första tingsammanträde i Nordmaling på tisdag avverkades utan större svårigheter och i två fall kungjordes domarna omedelbart. I sista målet, ett komplicerat trafikmål, meddelades dom först den 26 januari.

Första målet gällde en person, numera bosatt på annan ort, som gjort sig skyldig till försäkring i samband med en motorcykelåfär. Han dömdes till två månaders fängelse villkorligt.

Fem månaders straffarbete villkorlig dom för grov stöld blev det för två personer, som vid fyra olika tillfällen stulit asp- och björkmassaved om tillhoppa nära 50 kbm från domänverkets upplag. Vid lastningen hade de två kumparna hjälpts åt.

Båda erkände vad som lades dem till last och har redan tidigare ersatt domänverket för den stulna massaveden.

Trafikmålet avsåg en bilcrock på allmänna vägen Öra Strömåker - Skivejö just vid vägskalet där enskilda vägen till västra sidan av Bastuträsket. Krocken inträffade 19 juli 1959 och en dam i en av bilarna fick smärre skärår. Sikten var skydd och båda parterna skyldiga på varandra. Utslag den 28 januari.

Häradshövding Göran Hammarström har tillsammans med nämndemännen tagit plats i den vackra sessionssalen i Nordmaling, som nu fick premiär. Det är en gammal tradition rättens ledamöter bär vidare. Ända sedan på medeltiden har ting hållits i Nordmaling, trots att man nu under 65 år gästade Nyåker.